

*Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292.*  
*Ефективна економіка. 2023. № 1.*

**DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2023.1.29>**

**УДК 351:353**

*О. М. Штиршов,*

*к. держ. упр., доцент, завідувач кафедри місцевого самоврядування та регіонального розвитку, Навчально-науковий інститут публічного управління та адміністрування, Чорноморський національний університет імені Петра Могили*

*ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7627-3721>*

*С. М. Верба,*

*доцент кафедри місцевого самоврядування та регіонального розвитку, Навчально-науковий інститут публічного управління та адміністрування, Чорноморський національний університет імені Петра Могили*

*ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-6156-1384>*

## **ДЕРЖАВНА РЕГІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА В УКРАЇНІ: АНАЛІЗ РОЗВИТКУ**

*O. Shtyrov,*

*PhD in Public Administration, Associate Professor, Head of the Department of Local Self-Government and Regional Development, Educational and Scientific Institute of Public Management and Administration,*

*Petro Mohyla Black Sea National University, Mykolaiv, Ukraine*

*S. Verba,*

*Associate Professor of the Department of Local Self-Government and Regional Development, Educational and Scientific Institute of Public Management and Administration, Petro Mohyla Black Sea National University, Mykolaiv, Ukraine*

**STATE REGIONAL POLICY IN UKRAINE: ANALYSIS OF DEVELOPMENT**

*У статті розкрито законодавчу тenezу державної регіональної політики в Україні. Велика роль покладена на стратегічне планування державної регіональної політики через який запроваджено новий механізм фінансування Державного фонду регіонального розвитку. Зауважено що державна регіональна політика робить акценти на самобутності регіонів та пріоритетності їх розвитку для загальнодержавного рівня. Завдячуючи регіональній політиці економічні питання розглядаються нині не лише на рівні загальнодержавному, а й на рівні окремих регіонів що стало запорукою їх стабільності та подальшого розвитку в умовах функціонування країни. Також ще одним важливим чинником ефективної реалізації державної регіональної політики є посилення ролі інституційної підтримки регіонального розвитку. Нагальною необхідністю стало створення нової інституції, яка відгравала роль комунікатора між державою, бізнесом та громадянським суспільством. Акцентовано увагу на тому що державна політика протягом понад 25 років, спрямована на задоволення потреб окремих фінансових груп, а не українського суспільства; Початок військової агресії Російської Федерації проти України породив нові умови для функціонування держави та її політики майже у всіх сферах суспільного життя. Зроблено висновки що реалізацію Державної стратегії регіонального розвитку неможливо розглядати окремо від реформи адміністративно-територіального устрою – реформи децентралізації тощо.*

*Протягом останніх років державна регіональна політика зробила значний прорив. Була повністю оновлена нормативно-правова база, реалізована у достатній мірі державна стратегія регіонального розвитку, активно впровадилась реформа децентралізації. Значної ролі приділено інституційній підтримці державної регіональної політики та оцінці ефективності реалізації Державної стратегії регіонального розвитку. Важливим кроком є й удосконалення транскордонного співробітництва, що наближає Україну до спілки європейських держав.*

*The article reveals the legislative genesis of state regional policy in Ukraine. A major role is assigned to the strategic planning of the state regional policy, through which a new financing mechanism of the State Regional Development Fund was introduced. It was noted that the state regional policy emphasizes the distinctiveness of regions and the priority of their development for the national level. Thanks to the regional policy, economic issues are now considered not only at the national level, but*

*also at the level of individual regions, which has become a guarantee of their stability and further development in the conditions of the country's functioning. Another important factor in the effective implementation of state regional policy is strengthening the role of institutional support for regional development. The creation of a new institution that played the role of a communicator between the state, business and civil society became an urgent necessity. Attention is focused on the fact that the state policy for more than 25 years is aimed at meeting the needs of individual financial groups, and not Ukrainian society; The beginning of the military aggression of the Russian Federation against Ukraine created new conditions for the functioning of the state and other policies in almost all spheres of public life. It was concluded that the implementation of the State Strategy for Regional Development cannot be considered separately from the reform of the administrative and territorial system - the reform of decentralization, etc.*

*In recent years, state regional policy has made a significant breakthrough. The regulatory and legal framework was completely updated, the state regional development strategy was sufficiently implemented, and the decentralization reform was actively implemented. A significant role is given to the institutional support of the state regional policy and the evaluation of the effectiveness of the implementation of the State Strategy of Regional Development. An important step is the improvement of cross-border cooperation, which brings Ukraine closer to the union of European states.*

**Ключові слова:** *державна регіональна політика, регіональний розвиток, державна політика, стратегічне планування, соціально-економічний розвиток.*

**Keywords:** *state regional policy, regional development, state policy, strategic planning, socio-economic development.*

## **ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ**

У сучасному розумінні державна регіональна політика в Україні – відносно молоде явище. Міністерство регіонального розвитку та будівництва України з'явилося лише у 2010 р. [3]. Концепцію та стратегічне бачення державної регіональної політики намагалися впорядкувати ще за президентства Л. Кучми у 2001 р., однак, реального впровадження реформ так і не відбулося [10]. Сучасний розвиток регіональної політики в Україні почався у 2014 р. з огляду на низку

внутрішніх та зовнішніх чинників, таких як: непослідовна державна політика протягом більше, ніж 20 років, спрямована на задоволення потреб окремих фінансових груп, а не українського народу; початок військової агресії Російської Федерації проти України, що породив нові умови для функціонування держави. При цьому країна так і не позбулася одвічних проблем: розвитку корупції та тіньового сектору. Продовжувала існувати деградація державних інститутів та суспільної моралі до неприйнятно низького рівня. Відтак перед Україною постала важка задача: дати відсіч зовнішній агресії та запобігти дезінтеграції території країни.

Усі вищезазначені фактори зробили шлях реформ безальтернативним. Головним орієнтиром для реформування країни стала Європейська інтеграція – реалізація Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, а також наближення до європейських стандартів урядування. Саме з цією метою Верховною Радою України в 2015 р. був прийнятий надзвичайно важливий Закон України «Про засади державної регіональної політики» [7]. Цим законом запроваджено «стратегічне планування регіонального розвитку на державному, регіональному та місцевому рівнях, створено нові фінансові інструменти регіонального розвитку», зокрема, Державний фонд регіонального розвитку (далі – ДФРР), врегульовано діяльність агенцій регіонального розвитку (далі – АРР), внесено зміни до Бюджетного кодексу України, якими встановлено засади та порядок формування і використання коштів Державного фонду регіонального розвитку та інше [7].

У вищезгаданому законі державна регіональна політика визначається, як «система цілей, заходів, засобів та узгоджених дій центральних і місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб для забезпечення високого рівня якості життя людей на всій території України з урахуванням природних, історичних, екологічних, економічних, географічних, демографічних та інших особливостей регіонів, їх етнічної і культурної самобутності» [7].

Державна регіональна політика робить акценти на самобутності регіонів та

пріоритетності їх розвитку для загальнодержавного рівня. Тобто, якщо до цього часу економічні питання розглядалися лише на рівні загальнодержавному, то тепер фокус на розвитку окремих регіонів та їх стабільності в умовах функціонування країни.

### **АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІ**

Питання державної політики та державного регулювання детально розглядались у наукових працях вітчизняних науковців: В. Бакуменка, Т. Безверхнюк, І. Дегтярьової, М. Іжі, О. Коротича, В. Мартиненка, М. Миколайчука, Н. Нижник, Л. Приходченко, С. Романюка, та багатьох інших.

### **ЦІЛІ СТАТТІ**

Розкрити основні етапи становлення та розвитку законодавчого підґрунтя формування та розвитку державної регіональної політики на різних етапах державотворення.

### **ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ**

Законом України «Про засади державної регіональної політики» визначено «основні правові, економічні, соціальні, екологічні, гуманітарні та організаційні засади державної регіональної політики як складової частини внутрішньої політики України» [7]. Визначення рамок регіонального розвитку шляхом прийняття такого закону було передбачено Порядком денним асоціації «Україна – ЄС».

Закон упорядкував законодавчу термінологію у сфері регіонального розвитку, визначив принципи, пріоритети, порядок формування та реалізації державної регіональної політики, повноваження суб'єктів державної регіональної політики, механізми фінансування державної регіональної політики тощо. Він також деталізує норми Конституції України і визначає, що державна регіональна політика реалізується на основі принципу субсидіарності.

Наступним здобутком регіональної політики після подій 2014 р. є створення системи стратегічного планування регіонального та місцевого розвитку. Запровадження системи стратегічного планування регіонального розвитку на державному та регіональному рівнях та перелік відповідних документів визначено Законом України «Про засади державної регіональної політики». На реалізацію

положень закону створено нормативне забезпечення системного підходу до розроблення державної стратегії регіонального розвитку та регіональних стратегій розвитку:

➤ постановою Кабінету Міністрів України від 11 листопада 2015 р. № 931 затверджено «Порядок розроблення Державної стратегії регіонального розвитку України і плану заходів з її реалізації, а також проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації зазначених Стратегії і плану заходів». Цим документом визначено чітку логіку розробки, реалізації та оцінки виконання Стратегії;

➤ постановою Кабінету Міністрів України від 11 листопада 2015 р. № 932 затверджено «Порядок розроблення регіональних стратегій розвитку і планів заходів з їх реалізації, а також проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації зазначених регіональних стратегій і планів заходів». Відповідно до Порядку регіональна стратегія має визначати: «тенденції та основні проблеми соціально – економічного розвитку регіону; стратегічні цілі, пріоритети розвитку регіону на відповідний період; оперативні цілі, що забезпечать досягнення стратегічних цілей» [1].

Завдяки стратегічному плануванню державної регіональної політики запроваджено новий механізм фінансування державної регіональної політики. Створена нормативна база та визначені стабільні джерела фінансування (із загального фонду Державного бюджету) Державного фонду регіонального розвитку (далі – ДФРР). Для забезпечення роботи ДФРР прийнято низку документів:

➤ постановою Кабінету Міністрів України від 18 березня 2015 р. № 196 затверджено «Порядок підготовки, оцінки та відбору інвестиційних програм і проєктів регіонального розвитку, що можуть реалізовуватися за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку» та «Порядок використання коштів державного фонду регіонального розвитку» [5];

➤ Міністерством регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (далі – Мінрегіон) затверджено низку

нормативних документів щодо підготовки інвестиційної програми і проєктів регіонального розвитку, що можуть реалізовуватись за рахунок коштів ДФРР.

Для контролю за результатами було запроваджено моніторинг ефективності реалізації державної регіональної політики та моніторингу соціально-економічного розвитку регіонів.

➤ Постановою Кабінету Міністрів України від 21 жовтня 2015 р. № 856 затверджено «Порядок проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації державної регіональної політики та Методику проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації державної регіональної політики».

Цими документами передбачено періодичне відстеження визначених індикаторів на основі даних офіційної статистики, інформації центральних та регіональних органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування.

Моніторинг проводиться з метою виявлення проблем розвитку регіонів та причин їх виникнення, підвищення ефективності управлінських рішень центральних та регіональних органів виконавчої влади у сфері регіонального розвитку. Моніторинг включає:

➤ моніторинг виконання індикаторів (показників) цілей документів, які визначають державну регіональну політику;

➤ моніторинг соціально-економічного розвитку Автономної Республіки Крим, областей, м. Києва та Севастополя.

Моніторинг соціально-економічного розвитку регіонів проводиться через здійснення розрахунків рейтингової оцінки (ранжування) регіонів за визначеними напрямками: щокварталу – за 27 показниками, щороку за 64 показниками.

Постановою Кабінету Міністрів України від 20 грудня 2017 р. № 1029 затверджено «Деякі питання удосконалення системи моніторингу та оцінки результативності реалізації державної регіональної політики». У цій постанові затверджені такі методики та порядки:

➤ «порядок проведення розрахунку індексу конкурентоспроможності регіонів;

➤ методику проведення розрахунку індексу конкурентоспроможності

регіонів;

➤ порядок проведення розрахунку індексу регіонального людського розвитку;

➤ методику проведення розрахунку індексу регіонального людського розвитку» .

Розрахунок індексу людського розвитку проводиться, починаючи з 2017 р. Для розрахунку індексу конкурентоспроможності регіонів необхідно прийняти додаткові методичні документи.

На центральному рівні утворено Міжвідомчу координаційну комісію з питань регіонального розвитку як консультативно-дорадчий орган Кабінету Міністрів України, з метою забезпечення здійснення його повноважень – відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 16 вересня 2015 р. № 714 «Про утворення Міжвідомчої координаційної комісії з питань регіонального розвитку» [2] затверджено правову базу створення.

Ця взаємодія має забезпечувати «синхронізоване стратегічне прогнозування та планування регіонального розвитку на всіх територіальних рівнях, узгоджене законодавче забезпечення процесів планування» [2].

На міжгалузеву координацію покладені наступні завдання:

- електронний обмін інформацією між центральними та місцевими органами виконавчої влади;
- ефективна діяльність Міжвідомчої координаційної комісії з питань регіонального розвитку;
- висока кваліфікація працівників центральних та місцевих органів виконавчої влади, які працюють у сфері стратегічного планування регіонального розвитку [2].

Міжвідомчу координаційну комісію з питань регіонального розвитку було утворено як інституційний майданчик «для координації дій органів виконавчої влади і органів місцевого самоврядування в процесі формування та реалізації державної регіональної політики» [7]. Проте, на жаль, Міжвідомча координаційна комісія з питань регіонального розвитку не виконує свої функції. З часу її



утворення відбулось лише одне засідання цієї комісії у 2016 р. [2]. Одним з критеріїв реформування державної регіональної політики є поглиблення транскордонного та міжрегіонального співробітництва: 19 із 27 адміністративно-територіальних одиниць України є прикордонними і для їх підтримки вже здійснено низку кроків:

- 19 серпня 2018 року ВРУ прийняла Закон України «Про ратифікацію Угоди про фінансування Дунайської транснаціональної програми (Interreg V-B Danube - CCI 2014TC16M6TN001)». Це надає українським партнерам правові підстави для отримання фінансової допомоги для реалізації проєктів у рамках Дунайської транснаціональної програми;

- у вересні 2018 року Верховна Рада України внесла зміни до Закону України «Про транскордонне співробітництво». Зокрема, змінами передбачено розроблення: типової форми угоди та статуту об'єднання єврорегіонального співробітництва;

- у 2019 році Мінрегіон розпочав роботу з підготовки нової «Державної програми розвитку транскордонного співробітництва на 2021-2027 роки» [12];

- Законом України «Про державний бюджет України на 2019 рік» передбачено надання Субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на реалізацію проєктів транскордонного співробітництва обсягом 10 млн. грн.

Ще одним важливим чинником ефективної реалізації державної регіональної політики є посилення ролі інституційної підтримки регіонального розвитку. Нагальною необхідністю стало створення нової інституції, Ще одним важливим чинником ефективної реалізації державної регіональної політики є посилення ролі інституційної підтримки регіонального розвитку. Нагальною необхідністю стало створення нової інституції, яка змогла б стати комунікатором між державою, бізнесом та громадянським суспільством. (агенції регіонального розвитку далі – АРР) які могли б стати комунікатором між державою, бізнесом та громадянським суспільством.

Для нормативного забезпечення створення агенцій регіонального розвитку прийнято постанову Кабінету Міністрів України від 11.02.2016 р. № 258 «Про

затвердження Типового положення про агенцію регіонального розвитку» [9].

Головним фактором, який суттєво відрізняє в якісному співвідношенні АРР від інших суб'єктів державної регіональної політики (обласні державні адміністрації, обласні ради, центральні органи виконавчої ради тощо) є затверджена в Законі засада партнерства, як наріжний камінь діяльності нової інституції.

Напередодні зміни Уряду України Міністерством регіонального розвитку у серпні 2019 р. було випущено «Transition book», у якому були окреслено подальший вектор реформи сфері державної регіональної політики. На виконання Указу Президента України від 20.09.2019 № 713 «Про невідкладні заходи щодо забезпечення економічного зростання, стимулювання розвитку регіонів та запобігання корупції» Міністерством регіонального розвитку було розроблено пакет законопроектів, зокрема:

- «Про внесення змін до статті 24<sup>1</sup> Бюджетного кодексу України», який 29.09.2019 схвалено Урядом та зареєстровано у ВРУ 01.10.2019 за № 2202;
- «Про стимулювання розвитку регіонів» (нова редакція) – готується до направлення на погодження. Станом на 2021 р. знову поданий Кабінетом Міністрів України на розгляд але у новому формулюванні: «Про особливості стимулювання регіонального розвитку»;
- «Про внесення змін до Закону України «Про засади державної регіональної політики» [7] – готується до направлення на погодження до заінтересованих органів;
- «Про внесення змін до розділу XX «Перехідні положення» Податкового кодексу України» – готується до направлення на погодження до зацікавлених органів.

Перелічений пакет законопроектів передбачав:

- створення дорожньої карти для реабілітації окупованих територій на державному та регіональному рівнях;
- запровадження проектної системи регіонального розвитку для відкритої конкуренції між регіонами за державні фінансові ресурси;

➤ стратегічне планування регіонального розвитку починаючи з регіонального та місцевого рівнів.

За період реалізації «Державної стратегії регіонального розвитку до 2020 року», проведено значну роботу щодо удосконалення законодавчо – нормативної бази та посилення інституційного забезпечення реалізації державної регіональної політики. Це дозволило запровадити нові механізми та інструменти стимулювання соціально-економічного розвитку на регіональному та місцевому рівнях.

Таким чином, на даний час в Україні в основному створено правову базу для формування сучасної державної регіональної політики, яка відповідає кращим європейським практикам.

Реалізацію Державної стратегії регіонального розвитку неможливо розглядати окремо від реформи адміністративно-територіального устрою – реформи децентралізації тощо.

Ще одним напрямом реалізації регіональної політики, за яким отримано суттєві результати, стала реалізація реформи територіальної організації влади та місцевого самоврядування, зокрема, процесу об'єднання територіальних громад, який має завершитися формуванням спроможних територіальних громад, здатних забезпечити надання високого рівня соціальних та адміністративних послуг населенню та активізацію економічного розвитку територій громад, та створити основу для реформування базового рівня адміністративно-територіального устрою України.

Було створене законодавчо-нормативне підґрунтя для реформування територіальних громад, а саме:

➤ прийнято закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» [6], яким визначено «порядок добровільного об'єднання територіальних громад сіл, селищ, міст та надання державної підтримки об'єднаним територіальним громадам». Ця реформа є однією з головних у державі за останні роки. Вона визначає фактично новий фактичний та правовий устрій. Зокрема, у самому законі зазначено, що «об'єднання територіальних громад є важливим чинником посилення гарантій місцевого самоврядування, підвищення його ролі у

вирішенні питань місцевого значення, формування дієздатних територіальних громад» [6]. Це абсолютно новий вектор розвитку регіональної політики, який змінює політичний устрій у державі загалом;

➤ постановою Кабінету Міністрів України від 8 квітня 2015 р. затверджено «Методику формування спроможних територіальних громад» яка «визначає умови формування спроможних територіальних громад, критерії визначення адміністративних центрів об'єднаних громад, порядок розроблення і схвалення перспективних планів формування територій громад» [8].

На даний час після шістьох років практичного запровадження реформи, можемо стверджувати, що від самого початку була порушена логіка та системність, а також терміни реалізації завдань із формування нової системи адміністративно-територіального устрою. Через глибинні політичні протиріччя у Верховній Раді України прийняття комплексного законодавства, на основі внесення змін до Конституції України, яке б відкрило дорогу реформі адміністративно-територіального устрою, не відбулося. Натомість у 2015 р. законодавчо врегульовано та розпочато процес добровільного об'єднання територіальних громад.

У Моніторингу процесу децентралізації влади та реформування місцевого самоврядування від жовтня 2019 р. спостерігаємо, що в Україні «створено 975 ОТГ, що об'єднали 4478 територіальних громад, або 40,9 % від загальної кількості рад базового рівня (станом на 01.01.2015 р.). Чисельність жителів в ОТГ становить 10,4 млн. осіб, що складає 29,5 % від загальної кількості населення України» [4]. Це дуже низький показник, як для четвертого року реформи, однак, він може бути обумовлений зміною Уряду та усіх політичних процесів у вересні 2019 р. Також такий невисокий відсоток частки населення ОТГ обумовлений ще й тим, що процеси об'єднання відбувались переважно у сільській місцевості. «Площа всіх ОТГ становить 233,5 тис. кв. км, або 41,8 % від загальної площі України» [4].

Загалом, як слушно зауважив Богдан Данилишин, відбувається формування нової «географії центрів відповідальності», які будуть відповідати за суспільне життя та економічний стан. І тут постає два найголовніших виклики:

територіальний – правильно визначити межі громад та економічний – самодостатність окресленої спільноти [1].

## **ВИСНОВКИ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК**

Таким чином, за останні шість років державна регіональна політика зробила значний прорив. Була повністю оновлена нормативно-правова база, реалізована у достатній мірі державна стратегія регіонального розвитку, активно впроваджується реформа децентралізації. Значної ролі приділено інституційній підтримці державної регіональної політики та оцінці ефективності реалізації Державної стратегії регіонального розвитку. Важливим кроком є й удосконалення транскордонного співробітництва, що наближає Україну до спілки європейських держав. І хоча реформа добровільного об'єднання громадян так і не реалізувалася у повній мірі, як це передбачалося, наразі, розроблений план та ряд законопроектів для продовження започаткованого вектору розвитку державної регіональної політики.

## **Література**

- 1.Данилишин Б. Чи замінить децентралізація цілісність державної регіональної політики в Україні: веб-сайт. URL: [https://lb.ua/economics/2015/07/20/311395\\_chi\\_zaminit\\_detsentralizatsiya.html](https://lb.ua/economics/2015/07/20/311395_chi_zaminit_detsentralizatsiya.html) (дата звернення 20.01.2023).
2. Міжвідомча координаційна комісія з питань регіонального розвитку створить конструктивний діалог між центральними і місцевими органами виконавчої влади: веб-сайт. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/248869804> (дата звернення 20.01.2023).
- 3.Міністерство розвитку громад та територій України: веб-сайт. URL: <https://www.minregion.gov.ua/> (дата звернення 21.01.2023).
- 4.Моніторинг процесу децентралізації влади та реформування місцевого самоврядування. Міністерство розвитку громад та територій. 2019. 31 с. URL: <https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/477/10.10.2019.pdf> (дата звернення 15.01.2023).
- 5.Про внесення змін до Порядку оцінки проєктів регіонального розвитку, які можуть реалізовуватися за рахунок коштів державного бюджету, отриманих від Європейського Союзу: Наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та

житлово-комунального господарства України від 17 липня 2019 р. № 165. URL: [http://search.ligazakon.ua/l\\_doc2.nsf/link1/RE33862.html](http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/RE33862.html) (дата звернення 08.01.2023).

6.Про добровільне об'єднання територіальних громад: Закон України від 05 лютого 2015 р. № 157. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-19> (дата звернення 20.01.2023).

7.Про засади державної регіональної політики: Закон України від 05 лютого 2015 р. № 156. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19> (дата звернення 19.01.2023).

8.Про затвердження Методики формування спроможних територіальних громад: Постанова Кабінету Міністрів України від 8 квітня 2015 р. № 214. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/214-2015-%D0%BF> (дата звернення 20.01.2023).

9.Про затвердження Типового положення про агенцію регіонального розвитку: Постанова Кабінету Міністрів України від 11 лютого 2016 р. №258. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/248941325> (дата звернення 20.01.2023).

10.Про Концепцію державної регіональної політики: Указ Президента України від 25 травня 2001 р. № 341. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/341/2001> (дата звернення 20.01.2023).

11.Про ратифікацію Угоди про фінансування Дунайської транснаціональної програми (Interreg V-B Danube - CCI 2014TC16M6TN001): Закон України від 19 вересня 2018 р. № 2554. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2554-19> (дата звернення 20.01.2023).

12.Transition book. Step by step. Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України. 2019. 44 с. URL: <https://www.slideshare.net/ZubkoGennadiy/transition-book-step-by-step> (дата звернення 20.01.2023).

## References

1. Danylyshyn, B. (2015), “Will decentralization replace the integrity of state regional policy in Ukraine”, available at: [https://lb.ua/economics/2015/07/20/311395\\_chi\\_zaminit\\_detsentralizatsiya.html](https://lb.ua/economics/2015/07/20/311395_chi_zaminit_detsentralizatsiya.html) (Accessed 20 Jan 2023)

2. Government portal (2016), “The interdepartmental coordination commission on regional development will create a constructive dialogue between the central and local bodies of executive power: website”, available at: <https://www.kmu.gov.ua/news/248869804> (Accessed 20 Jan 2023)

3. “Ministry of Development of Communities and Territories of Ukraine: website”, available at: <https://www.minregion.gov.ua/> (Accessed 21 Jan 2023)
4. Ministry of Development of Communities and Territories (2019), “Monitoring of the process of decentralization of power and reform of local self-government”, available at: <https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/477/10.10.2019.pdf> (Accessed 15 Jan 2023)
5. Ministry of Regional Development, Construction and Housing and Communal Services of Ukraine (2019), Order “On making changes to the Procedure for evaluating regional development projects that can be implemented at the expense of state budget funds received from the European Union”, available at: [http://search.ligazakon.ua/l\\_doc2.nsf/link1/RE33862.html](http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/RE33862.html) (Accessed 05 Jan 2023)
6. The Verkhovna Rada of Ukraine (2015), Law of Ukraine “On voluntary unification of territorial communities”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-19> (Accessed 20 Jan 2023)
7. The Verkhovna Rada of Ukraine (2015), Law of Ukraine “On the principles of state regional policy”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19> (Accessed 19 Jan 2023)
8. The Cabinet of Ministers of Ukraine (2015), Resolution “On the approval of the Methodology for the formation of capable territorial communities”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/214-2015-%D0%BF> (Accessed 20 Jan 2023)
9. The Cabinet of Ministers of Ukraine (2016), Resolution “On the approval of the Model Regulations on the Regional Development Agency”, available at: <https://www.kmu.gov.ua/npas/248941325> (Accessed 20 Jan 2023)
10. The President of Ukraine (2001), Decree “On the Concept of State Regional Policy”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/341/2001> (Accessed 20 Jan 2023)
11. The Verkhovna Rada of Ukraine (2018), Law of Ukraine “On the ratification of the Agreement on Financing the Danube Transnational Program (Interreg V-B Danube - CCI 2014TC16M6TN001)”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2554-19> (Accessed 20 Jan 2023).
12. Ministry of Regional Development, Construction and Housing and Communal Services of Ukraine (20019), “Transition book. Step by step”, available at: <https://www.slideshare.net/ZubkoGennadiy/transition-book-step-by-step> (Accessed 20 Jan 2023)

*Стаття надійшла до редакції 20.01.2023 р.*